

ТОВАРНІ СКЛАДИ, ЇХ УЛАШТУВАННЯ Й ПЛАНУВАННЯ

ПЛАН

1. Призначення і функції складів, їх класифікація.
2. Вимоги до влаштування складів.
3. Види складських приміщень і їх планування.
4. Технологічне устаткування складів.

1. Призначення і функції складів, їх класифікація

Склади – це найважливіші підрозділи оптових баз. Вони призначені для нагромадження і зберігання товарних запасів, комплектування торговельного асортименту товарів.

Функції складів:

- 1) одержання товарів і контроль за їх якістю;
- 2) нагромадження товарних запасів і забезпечення режиму зберігання;
- 3) підсорткування і підготовка товарів до продажу;
- 4) комплектування замовлень;
- 5) товаропостачання роздрібною торговельною мережі.

Класифікація складів

1. Залежно від характеру робіт:
 - підсортувально-розподільчі – призначені для нагромадження поточних запасів товарів;
 - транзитно-перевалочні – розміщуються на залізничних станціях, водних пристанях і служать для прийняття вантажів на зберігання партіями у зв'язку з необхідністю перевантаження товарів з одного виду транспорту на інший;
 - сезонного зберігання – сховища для картоплі й овочів;
 - дострокового зберігання – товари зберігаються протягом тривалого часу, створюються в районах Крайньої Півночі;
 - накопичувальні склади – здійснюють приймання дрібних партій товарів від промислових підприємств.
 2. Залежно від асортиментної ознаки:
 - універсальні – призначені для концентрації різноманітного асортименту продовольчих або непродовольчих товарів, представляють основну частину складської мережі споживчої кооперації;
 - спеціалізовані – служать для зберігання товарів однієї або декількох однорідних товарних груп.
 3. Залежно від існуючих режимів зберігання:
 - загальнотоварні – основні види складів для зберігання продовольчих і непродовольчих товарів, які не потребують створення особливого режиму;
 - спеціальні – овочесховища, холодильники.
 4. Залежно від поверховості і висоти складських приміщень:
 - одноповерхові;
 - багатоповерхові.
 5. Залежно від ступеня механізації технологічних процесів:
 - комплексно-механізовані;
 - автоматизовані;
 - із застосуванням засобів малої механізації.
 6. Залежно від зовнішніх транспортних зв'язків:
 - прирейкові (з рейковими під'їзними коліями);
 - пристанські (з причалами);
 - неприрейкові (не мають під'їзних колій).
 7. Залежно від пристрою:
 - відкриті – призначені для зберігання будівельних матеріалів, палива, товарів у контейнерах;
 - напівзакриті – навіси для зберігання будівельних матеріалів, що потребують захисту від атмосферних опадів;
 - закриті – можуть бути опалювані або неопалювані, призначені для зберігання товарів, що потребують підтримки температури і відносної вологості;
 - склади тимчасового зберігання – засновуються митними органами або особами при наявності ліцензії митниці України.
- Склади тимчасового зберігання, які засновані митними органами, є складами відкритого типу і служать для користування будь-якими особами. Склади тимчасового зберігання закритого типу призначені для зберігання товарів певних осіб.

Загальний термін зберігання товарів і транспортних засобів на складі не повинен перевищувати 2 місяців.

2. Вимоги до влаштування складів

Існують такі вимоги до влаштування складів:

1. Відповідність площі і ємкості складських приміщень характеру й обсягу технологічних операцій.
2. Відповідність параметрів і конфігурацій складських будівель вимогам раціональної технології операцій.
3. Зведення до мінімуму внутрішньоскладських перегородок.
4. Планування складських ділянок повинне забезпечувати необхідну кількість виїздів, проїздів і під'їздів.

3. Види складських приміщень і їх планування

Усі приміщення на загальнотоварних складах поділяють на такі групи:

1. Приміщення основного виробничого призначення:
 - приміщення для зберігання товарів;
 - експедиції щодо приймання і відпуску товарів;
 - приймально-розпакувальні;
 - пакувальні;
 - приміщення для фасування товарів.
2. Допоміжні приміщення:
 - приміщення для зберігання тари;
 - тароремонтні майстерні.
3. Підсобно-технічні приміщення:
 - приміщення машинних відділень;
 - вентиляційні камери;
 - котельні;
 - комори господарських матеріалів та інвентарю;
 - ремонтні майстерні;
 - підзарядні акумуляторні станції.
4. Адміністративно-побутові приміщення:
 - адміністративно-конторські служби;
 - місця відпочинку та приймання їжі;
 - гардеробні;
 - зала товарних зразків;
 - душові, санвузли.

4. Технологічне устаткування складів

Устаткування для зберігання товарів поділяються на такі підгрупи:

- 1) для зберігання й укладання тарно-штучних товарів;
- 2) зберігання навалочних й сипких товарів;
- 3) зберігання наливних товарів.

Для укладання й зберігання тарно-штучних вантажів застосовуються стелажі та піддони. Залежно від конструктивних особливостей розрізняють збірно-розбірні і нерозбірні стелажі. Залежно від призначення: стелажі бувають універсальні і спеціальні.

Універсальні використовують для зберігання різних продовольчих і промислових товарів у тарі або на піддонах.

Універсальні стелажі бувають:

- полицними – кілька рядів горизонтальних полиць.
- клітинними – стелажі розділені вертикальними перегородками.
- ящичними – комірками в стелажах служать шухляди.
- каркасні – вертикальні металеві рами і горизонтальне розташування, використовують їх для зберігання товарів на піддонах із застосуванням засобів механізації.
- гравітаційні – полиці нахилені, вантаж переміщає їх під дією сили ваги.
- спеціальні – служать для зберігання певних товарів. Спеціальні стелажі бувають:
 - стойкові;
 - консольні;
 - механічні;
 - стелажі-вішала.

На вибір того або іншого типу стелажа впливає асортимент товарів, які зберігаються, габарити

тарних місць, використане підйомно-транспортне обладнання.

Піддони – пристрої для формування вантажних пакетів, штабелювання та транспортування товарів.

Залежно від використання піддони універсальні виготовляють з дерева, за конструкцією розрізняють плоскі, стойкові, ящикові.

Зберігання навалочних і сипких вантажів (сіль, цукор, будівельні матеріали, зерно) здійснюють у бункерних пристроях, засіках.

Бункерні пристрої – спеціально обладнані вмістища для вертикального зберігання навалочних і сипких вантажів.

Бункерні пристрої бувають прямокутної, круглої або конічної форми, поділяються на дерев'яні, залізобетонні, металеві, бувають ємністю від 20 до 100 м³ і більше.

Засіки – відгороджені спеціальною перегородкою місця для насипки навалочних вантажів. Частіше зустрічаються залізобетонні і дерев'яні засіки.

Зберігання наливних вантажів здійснюється в резервуарах (баках), бочках, бідонах, спеціалізованих контейнерах.

Резервуари виготовляють із сталі, можуть бути ємністю 5, 10, 25, 50, 75, 100 м³.

Спеціалізовані контейнери використовують для зберігання і перевезення наливних вантажів, бувають 30, 20, 10, 5, 1,25 т.

Їх застосування економічно вигідне.

Підйомно-транспортне обладнання

Застосування підйомно-транспортного обладнання сприяє полегшенню важких і трудомістких робіт, прискорює виконання навантажувально-розвантажувальних операцій, скорочує час простою транспорту. Механізація складських робіт підвищує продуктивність праці в 3–5 разів.

Залежно від функціонального призначення підйомно-транспортне обладнання поділяють:

- 1) на вантажопідйомні машини і механізми;
- 2) транспортуючі машини і пристрої;
- 3) навантажувально-розвантажувальні машини.

Вантажопідйомні машини

Крани призначені для переміщення вантажів у вертикальному і горизонтальному положенні. Крани поділяють:

- на бруківки – для переміщення великовагових вантажів;
- консольні – для переміщення вантажів невеликої ваги від одного робочого місця до іншого;
- електричні козлові крани – для переміщення вантажу до 30 т, переміщаються на підкранових рейках;
- автомобільні – змонтовані на автомобільних шасі, самохідні;
- крани-штабелери для застосовування в закритих складах для переробки тарно-штучних вантажів;
- вантажні ліфти – це вантажопідйомний пристрій переривчастої дії для піднімання і спускання товарів від 150 до 5 т;
- лебідки – для вертикального і горизонтального переміщення вантажів, з ручним і електричним приводом;
- електрична шталь – це механізм з електроприводом для вертикального переміщення вантажу, підвішеного на гак.

Транспортуючі машини

Конвеєри – транспортуючі машини безперервної дії, бувають стрічкові, пластинчасті і роликові.

Гравітаційні пристрої: вантаж переміщається під дією сили ваги, бувають гравітаційні конвеєри і вертикальні спуски.

Вантажні напільні візки: використовують для горизонтального і слабконахиленого переміщення вантажів, бувають електричні і ручні.

Навантажувально-розвантажувальні машини

Електронавантажувальники – машини напільного транспорту з постачанням від акумуляторних батарей.

Автонавантажувачі: приводяться в дію за допомогою двигуна внутрішнього згорання, застосовуються на відкритих площадках.

Електроштабелери – машина напільного транспорту, служать для виконання робіт у закритих приміщеннях з твердим і рівним покриттям підлоги.

Ваговимірювальне і фасувальне обладнання

Ваги поділяють: на гирьові, шкальні, шкально-гирьові, циферблатні, напіваавтоматичні і автоматичні. Крім того, їх поділяють на такі види:

- вагонні;
- автомобільні;

- кранові;
- товарні;
- настільні (звичайні, циферблатні, електронні).

Для оснащення складів найчастіше використовують товарні непересувні і стаціонарні, їх застосовують для зважування важких і великогабаритних вантажів.

На оптових базах широко використовується фасувальне обладнання. За призначенням воно поділяється:

- 1) на обладнання для фасування та упаковування бакалійних товарів (автоматичні дозатори, механічні і потокові лінії).
- 2) обладнання для фасування та упаковування картоплі, овочів і фруктів (напівавтоматичні ваги і вузли для фасування та упаковування).

1. ?

